

videtur hæc censuræ illius ratio. Inde enim sequitur tantum, ut Marcellum pravæ doctrinæ insimularint nonnulli, sed ut prava senserit, non item consequens est: maxime cum ii, qui Marcellum hæreseos postularunt, ipsius fuerint inimici, et ob id quidem inimici, quia sectæ Arianae, quam ille impugnabat, addicti. Aut si Marcellus ideo, quia fidem suam purgandi sui gratia exponere coactus fuit, contra sinceram fidem aliquando sensisse putandus est; neque Hilarius Pictavensem, neque cæteros ejus ævi episcopos Gallicanos, integræ fidei exitisse inde pariter conficietur; siquidem, Sulpicio Severo, lib. II hist., teste, ubi Seleuciam venit Hilarius, et primum quæsitum ab eo quæ esset Gallorum fides; quia tum Ariani prava de iis divulgantibus, suspecti ab Orien-

A talibus habebantur trionymam solitarii Dei unionem secundum Sabellium credidisse: atque ille exposita fide sua juxta ea quæ Nicææ erant a patribus conscripta, Occidentalibus perhibuit testimonium. » An suspectæ fidei dicendus est Athanasius, quia contra Arianos apologiam concinnavit? aut Dionysius Alexandrinus, quia etiam a Catholicis delatus ad Romanum pontificem apologiam sui mittere compulsus fuit? Cæterum in hac Marcelli epistola seu libello an vitii aliquid sit, necne, idem Epiphanius loco citato, n. 4, pronuntiare se non audere, sed liberum ea de re iudicium unicuique permittere testatur. Ad Julium vero quod attinet, aperta est illius in gratiam Marcelli sententia.

EPISTOLA MARCELLI ANCYRANI AD JULIUM PAPAM.

MARCELLUS ANCYRANUS EPISCOPUS QUÆ ARIANI SENTIANT, QUÆ IPSE CREDAT, JULIO EXPONIT.

(Iudidem.)

Τῷ μακαριωτάτῳ συλλειτουργῷ Ἰουλίῳ Μάρκελλος ἐν
Χριστῷ χαίρειν.

α'. Ἐπειδὴ τινες τῶν καταγνωσθέντων πρότερον ἐπὶ τῷ
μὴ ὀρθῶς πιστεῦειν, οὓς ἐγὼ ἐν τῇ κατὰ Νίκαιαν συνόδῳ
διέλεγχα, κατ' ἐμοῦ γράψαι τῇ θεοσεβείᾳ σου ἐτόλμησαν,
ὡς ἂν ἐμοῦ μὴ ὀρθῶς μῆτε ἐκκλησιαστικῶς φρονούντος, τὸ
ἐαυτῶν ἔγκλημα εἰς ἐμὲ μετατεθῆναι σπουδάζοντες· τοῦτου
ἕνεκεν ἀναγκαῖον ἠγησάμην ἀπαντήσας εἰς τὴν Ῥώμην
ὑπομνήσαι σε, ἵνα τοὺς κατ' ἐμοῦ γράψαντας μεταστειλῆ,
ὑπὲρ τοῦ ἀπαντήσαντος (Leg. ἀπαντήσαντας) αὐτοὺς
ἐπ' ἀμφοτέροις ἐλεγχθῆναι ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι τε καὶ ἂ γέγρα-
φαι κατ' ἐμοῦ, ψευδῆ ὄντα τάχχάνει, καὶ ὅτι ἔτι καὶ
νῦν ἐπιμένουσι τῇ ἐαυτῶν προτέρᾳ πλάνῃ, καὶ δεῖνὰ κατὰ
τε τῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν, καὶ ἡμῶν τῶν προεστώτων
αὐτῶν τετολμήσασιν. Ἐπεὶ τοίνυν ἀπαντῆσαι οὐκ ἠβουλή-
θησαν, ἀποστειλαντός σου πρισθυτέρους πρὸς αὐτοὺς,
καὶ ταῦτα ἐμοῦ ἐνιαυτῶν καὶ τρεῖς ὅλους μῆνας ἐν τῇ
Ῥώμῃ πεποιηκότος, ἀναγκαῖον ἠγησάμην μέλλων ἐντεῦ-
θεν ἐξίεναι, ἔγγραφόν σοι τὴν ἐμαυτοῦ πίστιν μετὰ πάσης
ἀληθείας τῇ ἐμαυτοῦ χειρὶ γράψας ἐπιδοῦναι, ἣν ἐμα-
θον, ἔκ τε τῶν θείων γραφῶν ἐδιδάχθην καὶ τῶν κακῶς ὑπ'
αὐτῶν λεγομένων ὑπομνήσαι σε ἵνα γνῶς οἷς χρώμενοι
πρὸς ἀπάτην τῶν ἀκουόντων λόγοις, τὴν ἀλήθειαν κρύπτειν
βούλονται.

β'. Φασὶ γὰρ μὴ ἴδιον καὶ ἀληθινὸν λόγον εἶναι τοῦ

(1) Vocem συλλειτουργῷ Petavius collegæ, alii com-
ministro latine convertunt, Hilarius vero, quem imi-
tandum duximus, frag. 2, n. 2, græca synodi Sardi-
censis verba de litteris Eusebianorum Julio συλλειτουργ-
ῷ datis, quas apud Theodoretum lib. II Hist. c. 8,
legere est, reddidit his latinis, *Julio consacerdoti
nostro*.

(2) Julius in epistola ad Antiochenos, n. 16, istud
presbyterorum suorum, qui Nicææ synodo inter-
fuerant, testimonio comprobatum notavit.

(3) Quemadmodum in epistola supradicta, n. 13,
ubi Athanasius anno uno et sex mensibus adver-
sariorum expectans adventum Romæ commoratus esse
dicitur, horum octodecim mensium terminum a tem-
pore synodi, ex qua Julius epistolam illam scripsit,
computari perspicuum est; ita et Marcellus haud dubie
hos quindecim menses a suo adventu Romam ad
eamdem usque synodum computat. Ex quo sequitur
ut tribus ab Athanasii adventu mensibus elapsis in
urbem pervenerit.

(4) Hoc est, ut Patris et Filii diversam esse sub-

B Beatissimo (1) consacerdoti Julio Marcellus in Christo
salutem.

I. Cum nonnulli ex iis, qui quod non recte crede-
rent, antea condemnati sunt, quique a me in Nicæna
synodo (2) convicti sunt, contra me ad pietatem
tuam scribere non dubitaverint, me nec recte neque
secundum Ecclesiæ doctrinam sentire, crimen suum
in me nitentes transferre: propterea necessario mihi
Romam veniendum et te commonendum putavi, quo
eos qui contra me scripserunt accerseres: ut cum
advenissent, de duobus a me convincerentur, et illa
scilicet falsa esse quæ in me scripserunt, et eos ad-
huc in pristino errore perseverare; atque indigna
quædam adversus ecclesias Dei, et nos ipsos qui illis
præsumus, esse machinatos. Sed cum illi venire no-
luerint, tametsi presbyteros ad ipsos miseris, ego
vero anno uno atque integris tribus mensibus
Romæ (3) commoratus fuerim, necessarium duxi,
prius quam hinc proficiscerer, fidei meæ professio-
nem cum omni sinceritate mea manu perscriptam
tibi tradere, qualem didici atque ex divinis Scriptu-
ris edoctus sum: simulque tibi in memoriam revo-
care quæ perperam ab illis asseruntur: ut intelligeres
quibus ad auditores decipiendos adhibitis sermoni-
bus, veritatem occultare conentur.

II. Aiunt quippe omnipotentis Dei filium Dominum
nostrum Jesum Christum non proprium ac verum
illius Verbum, sed aliud esse ipsius Verbum, et
aliam sapientiam ac virtutem; eumque, postquam
factus est ab ipso, Verbum et sapientiam ac virtutem
esse nominatum. Atque ex hac eorum sententia
consequens est, ut et aliam a Patre diversam (4)
substantiam esse prædicent. Præterea ex iis quæ
scribunt, Patrem ante Filium existere, manifeste
declariant ipsum vere Filium ex Deo non esse. Sed

stantiam prædicent, contra expressam professionem
Nicæni symboli, anathemate ferientis eos qui Filium
ex alia substantia vel essentia dicunt esse, ἐξ ἑτέρας
ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι. Ubi ὑποστάσεως
vocabulum, ut a Nicæno concilio, ita et a Marcello, eo
intellectu usurpatum esse palam est, quo illud sæcu-
larium litterarum magistri usurpandum esse tradi-
dere. Tota quippe, inquit Hieronymus, epist. 57, ad

etsi ex Deo illum esse dicunt, hoc ea ratione dicunt, qua cætera omnia ab eo existunt. Ad hæc, fuisse aliquando cum non esset, ac rem creatam et factam esse, affirmare non dubitant, eumque a Patre separant. Itaque eos qui hæc asserunt, a catholica Ecclesia alienos esse persuasum habeo.

III. Ego vero sacris litteris inhærens, credo unum esse Deum, et unigenitum ejus Filium verbum, qui cum Patre semper existit, nec existendi initium ullum umquam habuit, qui ex Deo vere est, non creatus, non factus, sed semper existens, et simul cum Deo ac Patre perpetuo regnans, *cujus regni*, ut testatur (1) Apostolus, *non erit finis* (Luc. 1, 33). Ipse filius, ipse virtus, ipse sapientia, ipse proprium ac verum Dei verbum Dominus noster Jesus Christus, indivisa Dei virtus, per quem facta sunt omnia quæ facta sunt, ut Evangelium docet dicens: *In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil* (Johan. 1, 1, etc.). Ille est Verbum, de quo Lucas evangelista testatur, dicens: *Sicut tradiderunt nobis qui ab initio inspectores et ministri fuerunt Verbi* (Luc. 1, 2): de quo et David dixit, *Eruclavit cor meum verbum bonum* (Psal. XLIV, 2). Ita et Dominus noster Jesus Christus in Evangelio nos docet dicens, *Ego ex Patre exivi et venio* (Joan. xvi, 28). Hic est qui novissimis diebus propter nostram salutem descendens, et ex virgine Maria natus hominem assumpsit.

IV. Credo igitur in Deum omnipotentem, et in Jesum Christum Filium ejus unigenitum Dominum nostrum, qui natus est ex Spiritu sancto et Maria virgine; qui sub Pontio Pilato crucifixus est, et sepultus, et tertia die resurrexit a mortuis, adscendit in cælos, et sedet ad dexteram Patris, unde venturus est judicare vivos et mortuos. Et in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, vitam æternam. Indivisam esse Patris et Filii deitatem e divinis litteris didicimus. Si quis enim Filium, hoc est omnipotentis Dei verbum, separet, necesse est ut aut duos esse Deos arbitretur, quod a divina doctrina abhorrere constat: aut Verbum non esse Deum profiteatur, quod et ipsum a recta fide alienum esse liquet, cum Evangelium dicat: *Et Deus erat verbum* (Joan. 1). Ego vero certo didici, virtutem Patris Filium neque dividi neque separari posse. Ipse enim Salvator Dominus noster Jesus Christus dicit: *In me est Pater, et ego in Patre* (Joan. xiv, 10); et: *Ego et Pater unum sumus*; (Joan. x, 30); et: *Qui me vidit, vidit et Patrem* (Joan. xiv, 9).

V. Hanc fidem, quam a divinis litteris accepi, et a majoribus secundum Deum didici, cum in ecclesia

Damasum, *sæcularium litterarum schola nihil aliud hypostasim nisi usiam novit*. Recte igitur Valesius apud Soeratem lib. 1, c. 8, prædicta Nicæni concilii verba, *ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι*, latine sic reddidit: *qui ex altera substantia vel essentia dicunt*. Quapropter emendandus est Petavius apud Epiphanium hæc. 72, n. 11, ubi eadem verba Nicænæ fidei quam Marcelli discipuli profitentur, sic latine

παντοκράτορος θεοῦ τὸν υἱὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἀλλ' ἕτερον αὐτοῦ λόγον εἶναι, καὶ ἕτερον σοφίαν καὶ δύναμιν· τοῦτον γενόμενον ὑπ' αὐτοῦ ὀνομάσθαι λόγον καὶ σοφίαν καὶ δύναμιν. καὶ διὰ τὸ οὕτως αὐτοὺς φραγεῖν, ἄλλην ὑπόστασιν διεστῶσαν τοῦ πατρὸς εἶναι φασιν. ἔτι μὲν τοι καὶ προὔπαρχειν τοῦ υἱοῦ τὸν πατέρα, δι' ὧν γράφουσιν, ἀποφαίνονται μὴ εἶναι αὐτὸν ἀληθῶς υἱὸν ἐκ τοῦ θεοῦ. ἀλλὰ καὶ λέγουσιν ἐκ τοῦ θεοῦ, οὕτως λέγουσιν ὡς κατὰ πάντα. ἔτι μὲν καὶ ὅτι ἦν ποτε, ὅτι (Leg. ἔτε) οὐκ ἦν, λέγειν τολμῶσι, καὶ κτίσμα αὐτὸν καὶ ποίημα εἶναι, διορίζοντες αὐτὸν ἀπὸ τοῦ πατρὸς. τοὺς οὖν ταῦτα λέγοντας ἄλλοτρίους τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας εἶναι πεπίστευμαι.

γ'. Πιστεύω δὲ, ἐπόμενος ταῖς θείαις γραφαῖς, ὅτι εἰς θεὸς, καὶ ὁ τούτου μονογενὴς υἱὸς λόγος, ὁ αἰεὶ συνυπάρχων τῷ πατρὶ, καὶ μηδεπώποτε ἀρχὴν τοῦ εἶναι ἰσχυρῶς, ἀληθῶς ἐκ τοῦ θεοῦ ὑπάρχων, οὐ κτισθεὶς, οὐ ποιηθεὶς, ἀλλὰ αἰεὶ ὧν, αἰεὶ συμβασιλεύων τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, οὗ τῆς βασιλείας, κατὰ τὴν τοῦ ἀποστόλου μαρτυρίαν, οὐκ ἔσται τέλος. οὗτος υἱὸς, οὗτος δύναμις, οὗτος σοφία, οὗτος ὁ υἱὸς καὶ ἀληθὴς τοῦ θεοῦ λόγος ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἀδιαιρέτος δύναμις τοῦ θεοῦ, δι' οὗ τὰ γενόμενα γέγονε, καθὼς τὸ εὐαγγέλιον μαρτυρεῖ λέγων, Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν. οὗτος ἔστιν ὁ λόγος, περὶ οὗ καὶ Λουκάς ὁ εὐαγγελιστὴς μαρτυρεῖ λέγων, καθὼς παρέδωκεν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτοπταὶ καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου. περὶ τούτου καὶ Δαυὶδ εἶπεν· ἐξηρεύξατο ἡ καρδία μου λόγον ἀγθόν. οὕτω καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡμᾶς διδάσκει διὰ τοῦ εὐαγγελίου λέγων, Ἐγὼ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐξῆλθον, καὶ ἦκα. οὗτος ἐπ' ἰσχύτων τῶν ἡμερῶν καταβάνων διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, καὶ ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας γεννηθεὶς τὸν ἄνθρωπον ἔλαβε.

δ'. Πιστεύω οὖν εἰς θεὸν παντοκράτορα, καὶ εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν αὐτοῦ μονογενῆ τὸν κύριον ἡμῶν, τὸν γεννηθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου, τὸν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου σταυρωθέντα, καὶ ταφέντα, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστάντα ἐκ τῶν νεκρῶν, ἀναβάντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ καθήμενον ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς, ὃθεν ἔρχεται κρῖνειν ζῶντας καὶ νεκρούς. καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἅγιον ἐκκλησίαν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, σαρκὸς ἀνάστασιν, ζωὴν αἰώνιον. ἀδιαιρέτον εἶναι τὴν θεότητα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ, παρὰ τῶν θείων μεμαθήκαμεν γραφῶν. εἰ γὰρ τις χωρίζει τὸν υἱὸν, τουτέστι τὸν λόγον τοῦ παντοκράτορος θεοῦ, ἀνάγκη αὐτὸν ἢ δύο θεοὺς εἶναι νομίζειν, ὅπερ ἄλλοτριον τῆς θείας διδασκαλίας εἶναι νομίσται, ἢ τὸν λόγον μὴ εἶναι θεὸν ὁμολογεῖν, ὅπερ καὶ αὐτὸ ἄλλοτριον τῆς ὀρθῆς πίστεως εἶναι φαίνεται, τοῦ εὐαγγελίου λέγοντος, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος· ἐγὼ δὲ ἀκριβῶν μεμάθηκα ὅτι ἀδιαιρέτος καὶ ἀχώριστος ἔστιν ἡ δύναμις τοῦ πατρὸς ὁ υἱός. αὐτὸς γὰρ ὁ σωτὴρ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς φησὶ, Ἐν ἐμοί, ὁ πατήρ, καὶ ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ· καὶ, Ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἓν ἐσμεν· καὶ, Ὁ ἐμὲ ἐωρακὼς ἐώρακε τὸν πατέρα.

ε'. Ταύτην καὶ παρὰ τῶν θείων γραφῶν εὐλοφῶς τὴν πίστιν, καὶ παρὰ τῶν κατὰ θεὸν προγόνων διδασχθεὶς, ἔν

convertit: *qui ex altera persona aut essentia dicunt existisse*. Procul enim aberat Nicænum concilium, ut Filium *ex altera persona* existere negaret.

(1) Verba laudata sunt ex Evangelio secundum Lu-

τε τῆ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία κηρύττω, καὶ πρὸς σε νῦν γέγρα-
μα, τὸ ἀντίγραφον τούτου περ' ἐμαυτῶ κατασχών. καὶ
ἀξιῶ τὸ ἀντίτυπόν σε τούτου τῆ πρὸς τοὺς ἐπισκόπους
ἐπιστολῆ ἐγγράψαι. ἵνα μὴ τινες τῶν ἀκριβῶς μὴ εἰδόντων
ἡμᾶς, κακίους τοῖς ὑπ' αὐτῶν γραφεῖσι προσέχοντες,
ἀπατηθῶσιν. ἔρρωσθε. πεπλήρωται.

EPISTOLA SYNODI SARDICENSIS AD JULIUM URBIS ROMÆ EPISCOPUM (2).

(*Const. p. 395.*)

SARDICENSIS SYNODUS DE REBUS A SE GESTIS JULIUM CERTIOREM FACIT.

I. Quod semper credidimus, etiam nunc senti-
mus: experientia enim probat et confirmat quæ
quisque auditione audivit. Verum est enim quod
beatissimus magister gentium Paulus apostolus de
se locutus est (3), quamquam utique quia in ipso Do-
minus Christus habitavit, dubitari non possit, Spi-
ritum (4) per animum ejus locutum, et organum
corporis personasse. Et tu itaque, dilectissime
frater, corpore separatus, mente concordii ac vo-
luntate adfuisti: et honesta fuit et necessaria
excusatio absentiae, ne aut lupi schismatici furtum
facerent et raperent per insidias, aut canes hæretici
rabido furore excitati (*Colb. mss. excitati*); insani
oblatrarent, aut certe serpens diabolus blasphemio-
rum (5) venenum effunderet. Hoc enim optimum
et valde congruentissimum esse videbitur, si ad ca-
put, id est ad Petri apostoli sedem, de singulis qui-
busque provinciis Domini referant sacerdotes.

II. Quoniam ergo universa, quæ gesta sunt, quæ
acta, quæ constituta, et chartæ continent, et vivæ
voces carissimorum fratrum et compresbyterorum no-
strorum Archidami et Philoxeni (6), et carissimi filii
nostri Leonis diaconi verissime et fideliter exponere

eam: adeoque Marcellus ex iis fuisse videtur, qui
Lucæ Evangelium Paulo adscriberent, de quibus
Hieronimus lib. de Script. eccl. c. 17, scribit: *Qui-
dam suspicantur, quotiescumque in epistolis suis Pau-
lus dicit, juxta Evangelium meum, de Lucæ significare
volumine. Inferius tamen ipsius Lucæ nomine illud
citat.*

(1) Ab arianis videlicet, quorum doctrinam epistolæ
seu libelli hujus initio arguit, nominatimque ab Eu-
sebio, cujus exstant quinque adversus Marcellum
libri; vel etiam ab Acacio, ex cujus opere adversus
eundem Marcellum Epiphanius hæc. 72, n. 6, et
seq. quedam fragmenta exscribit.

(2) Ex Hilarii fragmentis huc revocatur. Reperitur
quoque in veteribus quibusdam canonum collectio-
nibus. De integro hanc recognovimus ad duos Col-
bertinæ bibliothecæ codices, quorum unus annos
circiter 80), præ se fert, alter hoc etiam antiquior
majusculis litteris Langobardicis est exaratus. Nico-
lao I ignota non fuit.

(3) Hæc Pauli verba II Cor. xiii, 3: *An experi-
mentum quaritis ejus, qui in me loquitur Christus*,
Baronius in textum revocare non dubitavit: sed
cum neque in archetypo Pithœano, neque in mss.
Colb. exstant, ab his etiam abstinendum censuimus.

(4) Ita Baron. cum mss. Colb. At codex Pith. *Spi-
ritum sanctum.*

(5) Baron. *blasphemiarum*. renitentibus mss. in
quibus exstat *blasphemiorum*, quod blasphemorum
loco etiam alibi occurrit. Hic porro carpitur triplex
hominum perditorum classis, schismaticorum scilicet,
hæreticorum, et blasphemorum. Quocirca minus
recte substitutum est *blasphemiarum*.

(6) Pith. ms. *Filoseni*. Verius duo Colb. *Filoxeni*.

A Dei prædico, tum ad te modo perscripsi, ejus exem-
plar penes me retinens. Et rogo ut ejus exemplum
tuis ad episcopos litteris adtexas: ne qui eorum,
quibus probe noti non sumus, iis quæ ab illis (1)
scripta sunt fidem adjungentes, in errorem inducan-
tur. Valet. Explicit.

poterunt, pene supervacuum videatur eadem his in-
serere litteris (7). Patuit apud omnes, qui convene-
runt, ex partibus Orientis qui se appellant episco-
pos (quamquam sint ex his certi auctores (8), quo-
rum sacrilegas mentes Ariana hæresis pestifero tin-
xit veneno), diu tergiversatos propter diffidentiam
ad judicium venire noluisse, tuamque et nostram
reprehendisse communionem, quæ nullam habebat
culpam: quia non solum octoginta episcopis (9) tes-
tantibus de innocentia Athanasii pariter credidimus;
sed et conventi per presbyteros tuos et per episto-
lam, ad synodum (10), quæ futura erat in urbe Roma,
venire noluerunt. Et satis erat iniquum, illis con-
temnentibus, tot sacerdotibus testimonium perhi-
bentibus, Marcello et Athanasio denegare societatem.

III. Tria fuerunt quæ tractanda erant. Nam et ipsi
religiosissimi imperatores permiserunt, ut de inte-
gro universa (11) discussa disputarentur, et ante
omnia de sancta fide et de integritate veritatis, quam
violaverunt. Secunda de personis quas (12) dicebant
Non alius is videtur Philoxenus presbyter ab eo,
quem Julius epist. 4, n. 1, una cum Elpidio in Orien-
tem anno 341, misisse se memorat, ut episcopos ad
synodum vocaret.

(7) Duo mss. Colb. *inferre litteris: quæ potuit.*

(8) Hi Ariani sectæ auctores nominatim recensentur
in alia ejusdem synodi epistola ad universas ec-
clesias apud Hilarium fragm. ii, n. 7.

(9) Qui scilicet ex Ægypto ad ipsummet Julium srip-
serant, ut habet altera epistola synodica ad universas
ecclesias apud Hilarium fragm. ii, n. 7, et quorum lit-
teras Athanasius apolog. contra Arian. n. 3, exscribit.

(10) In mss. Colb. *a synodo*. In Pith. *et synodo*.
Verius apud Hilarium ac Baron. *ad synodum*, ad
quam scilicet Julius anno 341, Orientales per Elpi-
dium et Philoxenum vocavit, quæque anno 342,
præfuito tempore habita est, et ex qua Julius su-
periores epist. 4, ut in ea declaratur n. 8, scripsit.

(11) Hoc est, ea omnia quæ in concilio Tyrio ac
deinceps acta fuerant. Nam ut hæc de Nicænis
etiam decretis dicta esse intelligamus, nulla ratio si-
nit. Immo hunc intellectum prorsus removet quod
Athanasius tomo ad Antiochenos n. 5, narrat in
hunc modum: « Quamvis nonnulli postularint ut
quædam de fide scriberentur, quasi aliquid Nicæne
synodo deesset, atque id obtinere temere conati fue-
rint, synodus tamen Sardicæ coacta rem indigne
tulit, sancivitque ut nullum ultra de fide ederet
rescriptum, sed sufficeret fides a patribus Nicææ
promulgata, quippe quæ in nullo deficeret, sed plena
pietatis esset. » Hinc falsi arguit ac rejiciendam mo-
net tabellam, quam nonnulli quasi in Sardicensi sy-
nodo de fide compositam jacitabant. Longe autem
audaciores exstissent hæretici illi, si se ipsorum
etiam imperatorum auctoritate fultos, ipso concilio
non refragante, intellexissent.

(12) Unus e mss. Colb. *quos dicebant esse dejectos*.
Postremi hujus verbi loco male præfert Baron. *de-
lectas*. Quippe personæ illæ dejectæ, de quibus Sar-